

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

22. september 2011 *

I sag C-295/10,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Vyriausiosios administracinis teismas (Litauen) ved afgørelse af 13. maj 2010, indgået til Domstolen den 15. juni 2010, i sagen:

Genovaitė Valčiukienė,

Julija Pekelienė,

Lietuvos žaliųjų judėjimas,

Petras Girinskis,

Laurynas Arimantas Lašas

mod

Pakruojo rajono savivaldybė,

* Processprog: litauisk.

Šiaulių visuomenės sveikatos centras,

Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamentas,

procesdeltagere:

Sofita UAB,

Oltas UAB,

Šiaulių apskrities viršininko administracija,

Rimvydas Gasparavičius,

Rimantas Pašakinskas,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.-C. Bonichot, og dommerne K. Schiemann, L. Bay Larsen (refererende dommer), C. Toader og A. Prechal,

generaladvokat: J. Kokott
justitssekretær: fuldmægtig K. Sztranc-Sławiczek,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 18. maj 2011,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Genovaitė Valčiukienė og Julija Pekelienė, Lietuvos žaliųjų judėjimas samt Petras Girinskis og Laurynas Arimantas Lašas, ved advokatas S. Dambrauskas

— den litauiske regering ved D. Kriauciūnas og J. Balčiūnaitė, som befuldmægtigede

— Europa-Kommissionen ved P. Oliver og A. Steiblytė, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, stk. 2, litra a), artikel 3 og 5 samt artikel 11, stk. 1 og 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet (EFT L 197, s. 30).
- 2 Anmodningen er indgivet under en sag mellem Genovaitė Valčiukienė og Julija Pekelienė, Lietuvos žaliųjų judėjimas (den litauiske grønne bevægelse) samt Petras Girinskis og Laurynas Arimantas Lašas mod Pakruojo rajono savivaldybė (kommunalbestyrelsen for distriktet Pakruojas), Šiaulių visuomenės sveikatos centras (Šiauliais folkesundhedscenter) og Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamentas (Šiauliais regionale kontor for miljøbeskyttelse) bl.a. angående to afgørelser af 23. marts og 20. april 2005, hvorved Pakruojo rajono savivaldybė godkendte to detaljerede planer,

der begge regulerer opførelsen af et anlæg til intensivt opdræt med kapacitet til 4000 svin samt arealudnyttelse af de to ejendomme, hvorpå anlæggene skal placeres.

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 2001/42

- ³ Tiende til tolvte betragtning samt nittende betragtning til direktiv 2001/42 anfører følgende:

»(10) Alle planer og programmer, som udarbejdes for en række sektorer, og som fastsætter en ramme for fremtidige anlægstilladelser til projekter, der er opført i bilag I og II til Rådets direktiv 85/337/EØF af 27. juni 1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet [(EFT L 175, s. 40), som ændret ved Rådets direktiv 97/11/EF af 3. marts 1997 (EFT L 73, s. 5, herefter »direktiv 85/337«)] [...] kan få væsentlig indvirkning på miljøet og bør som hovedregel underkastes en systematisk miljøvurdering. Når de fastlægger

anvendelsen af små områder på lokalt plan [...], bør de kun vurderes, hvis medlemsstaterne fastslår, at de kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

- (11) Andre planer og programmer, som fastlægger rammen for fremtidige anlægstilladelser til projekter, har ikke nødvendigvis væsentlig indvirkning på miljøet i alle tilfælde og bør kun vurderes, hvis medlemsstaterne fastslår, at de kan have en sådan indvirkning.
- (12) Når medlemsstaterne træffer sådanne afgørelser, bør de tage hensyn til de relevante kriterier, der er fastsat i dette direktiv.

[...]

- (19) Hvor der både efter dette direktiv og efter anden relevant fællesskabslovgivning, som f.eks. Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle [EFT L 103, s. 1], [Rådets direktiv] 92/43/EØF [af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EFT L 206, s. 7)] eller Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger [EFT L 337, s. 1], er pligt til at gennemføre vurderinger af indvirkningen på miljøet, kan medlemsstaterne for at undgå dobbeltvurdering fastsætte koordinerede eller fælles procedurer til opfyldelse af kravene i den relevante fællesskabslovgivning.«

⁴ I henhold til artikel 1 i direktiv 2001/42 er direktivets formål at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og at bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer med henblik på at fremme bæredygtig udvikling ved sikring af, at der i overensstemmelse med dette direktiv gennemføres en

miljøvurdering af bestemte planer og programmer, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

5 Artikel 2 i direktiv 2001/42 bestemmer:

»I dette direktiv forstås ved:

a) »planer og programmer«: planer og programmer [...] samt ændringer deri:

— som udarbejdes og/eller vedtages af en national, regional eller lokal myndighed, eller som udarbejdes af en myndighed med henblik på vedtagelse af parlament eller regering via en lovgivningsprocedure, og

— som kræves ifølge love og administrative bestemmelser

b) »miljøvurdering«: udarbejdelse af en miljørapport, gennemførelse af høringer, hensyntagen til miljørapporten og til resultaterne af høringerne ved beslutningstagning samt underretning om afgørelsen i overensstemmelse med artikel 4-9

[...]«

6 Nævnte direktivs artikel 3 har følgende ordlyd:

»1. Der skal for de i stk. 2-4 omhandlede planer og programmer, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet, gennemføres en miljøvurdering, som skal være i overensstemmelse med dette direktivs artikel 4-9.

2. Med forbehold af stk. 3 gennemføres der en miljøvurdering for alle planer og programmer:

- a) som udarbejdes inden for landbrug, skovbrug, fiskeri, energi, industri, transport, affaldshåndtering, vandforvaltning, telekommunikation, turisme, fysisk planlægning og arealanvendelse, og som fastlægger rammerne for fremtidige anlægstiladelser til de projekter, der er omhandlet i bilag I og II til direktiv [85/337], [...]

[...]

3. For planer og programmer som omhandlet i stk. 2, der fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan [...], skal der kun gennemføres en miljøvurdering, hvis medlemsstaten fastslår, at de kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

[...]

5. Medlemsstaterne afgør, om de planer eller programmer, som er omhandlet i stk. 3 og 4, kan få væsentlig indvirkning på miljøet, enten ved at undersøge hvert enkelt tilfælde eller ved at opstille typer af planer og programmer eller ved at kombinere de to metoder. I den forbindelse tager medlemsstaterne i alle tilfælde hensyn til de relevante kriterier, der er nævnt i bilag II, med henblik på at sikre, at planer og programmer, der kan få væsentlig indvirkning på miljøet, er omfattet af dette direktiv.

[...]«

- 7 Artikel 11, stk. 1 og 2, i direktiv 2001/42, med overskriften »Forbindelser med anden fællesskabslovgivning« bestemmer:

»1. En miljøvurdering, der gennemføres efter dette direktiv, berører ikke kravene efter direktiv [85/337] eller andre krav efter fællesskabsretten.

2. For planer og programmer, for hvilke der både efter dette direktiv og efter anden fællesskabslovgivning er pligt til at gennemføre en vurdering af indvirkningen på miljøet, kan medlemsstaterne fastsætte koordinerede eller fælles procedurer, som opfylder den relevante fællesskabslovgivnings krav, for bl.a. at undgå dobbeltvurdering.«

- 8 Kriterierne for bestemmelse af den sandsynlige betydning af den indvirkning på miljøet, der er omhandlet i artikel 3, stk. 5, i direktiv 2001/42, er opregnet i direktivets bilag II.

Direktiv 85/337

- 9 Artikel 4, stk. 1, i direktiv 85/337 bestemmer, at med forbehold af direktivets artikel 2, stk. 3, skal projekter, der er opført i direktivets bilag I, vurderes.
- 10 Punkt 17 i bilag I til direktiv 85/337 omhandler anlæg til intensiv svineavl med mere end 3 000 slagtesvin.
- 11 Artikel 4, stk. 2, i direktiv 85/337 fastsætter:

»Med forbehold af artikel 2, stk. 3, skal medlemsstaterne for projekter, der er opført i bilag II, ved hjælp af

a) en undersøgelse i hvert enkelt tilfælde,

eller

b) grænseværdier eller kriterier fastsat af medlemsstaten,

afgøre, om projektet skal vurderes i henhold til artikel 5 til 10.

Medlemsstaterne kan beslutte at anvende begge de i litra a) og b) nævnte procedurer.«

Nationale bestemmelser

Miljøbeskyttelsesloven

- ¹² I henhold til artikel 1, nr. 10), 17) og 18), i Aplinkos apsaugos įstatymas (miljøbeskyttelsesloven), som ændret ved lov af 19. februar 2004 (Žin., 2004, nr. 36-1179, herefter »miljøbeskyttelsesloven«), forstås ved denne lov:

»10) »*vurdering af indvirkningen på miljøet*, den proces, der består i at fastslå, definere og vurdere de mulige miljømæssige konsekvenser af gennemførelsen af påtænkt økonomisk aktivitet

[...]

17) *strategisk vurdering af indvirkningen på miljøet*, den proces, der består i at fastslå, definere og vurdere de mulige miljømæssige konsekvenser af gennemførelsen af bestemte planer og programmer, hvorunder der udarbejdes dokumenter vedrørende den strategiske vurdering af indvirkningen på miljøet, afholdes høringer, idet der tages hensyn til resultaterne af vurderingen og høringerne, før en plan eller et program

vedtages og (eller) stadfæstes, og informeres i forbindelse med afgørelsen om vedtagelsen og (eller) stadfæstelsen af planen eller programmet

18) *planer og programmer*, dokumenter vedrørende planlægning på nationalt, regionalt eller lokalt plan [...] dokumenter vedrørende fysisk planlægning [...], som udarbejdes, stadfæstes og (eller) vedtages i medfør af gældende lov eller i overensstemmelse med offentlige administrative myndigheders gennemførelsesbeføjelser, og hvis gennemførelse kan have en væsentlig indvirkning på miljøet, herunder ændringer, hele eller delvise, af disse planer og programmer«.

- 13 Denne lovs artikel 27, stk. 1, fastsætter, at planer og programmer, hvis gennemførelse kan have en væsentlig indvirkning på miljøet, skal udarbejdes og gennemføres i overensstemmelse med denne lov og andre love og administrative bestemmelser gældende for strategisk vurdering af indvirkningen på miljøet, fysisk planlægning og miljøovervågning.

Loven om fysisk planlægning

- 14 Det fremgår af artikel 4, stk. 3, nr. 4), i Teritorijų planavimo įstatymas (lov om fysisk planlægning), som ændret ved lov af 15. januar 2004 (Žin., 2004, nr. 21-617, herefter »loven om fysisk planlægning«), at detaljerede planer, såsom de i hovedsagen omtvistede, er dokumenter vedrørende fysisk planlægning på lokalt plan.

- 15 Denne lovs artikel 25, stk. 4, fastsætter, at såfremt der udarbejdes en detaljeret plan, skal der kun gennemføres en strategisk vurdering af indvirkningen på miljøet af afgørelser i forbindelse med et dokument vedrørende fysisk planlægning, såfremt dette kræves i loven eller andre love og administrative bestemmelser.

Dekret nr. 967 af 18. august 2004

- 16 Bestemmelserne i direktiv 2001/42 er blevet gennemført i litauisk ret bl.a. ved Nutarimas dël planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo (den litauiske regerings dekret nr. 967 om arbejdsplanen for proceduren for den strategiske vurdering af indvirkningen på miljøet af planer og programmer) af 18. august 2004 (Žin., 2004, nr. 130-4650, herefter »arbejdsplanen i dekret 967«).
- 17 Punkt 7.1 i arbejdsplanen i dekret nr. 967 fastsætter, at der skal gennemføres en strategisk vurdering, såfremt der udarbejdes planer og programmer for udnyttelse af jordarealer eller for fysisk planlægning, og disse fastsætter grundlaget for gennemførelsen af projekter vedrørende økonomisk aktivitet, som omhandlet i bilag 1 eller 2 til Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas (lov om vurdering af indvirkningen på miljøet af påtænkt økonomisk aktivitet), som ændret ved lov af 21. juni 2005 (Žin., 2005, nr. 84-3105, herefter »loven om vurdering af indvirkningen på miljøet af påtænkt økonomisk aktivitet«).
- 18 Punkt 3.4 i arbejdsplanen i dekret nr. 967 fastsætter imidlertid, at den ikke finder anvendelse på udarbejdelsen og godkendelsen af »dokumenter vedrørende fysisk planlægning, som i de detaljerede konklusioner kun omhandler en enkelt genstand for økonomisk aktivitet«.

- ¹⁹ Dekret nr. 967 af 18. august 2004 er blevet ophævet ved den litauiske regerings dekret nr. 467 af 27. april 2011 (Žin., 2011, nr. 50), der ophæver punkt 3.4 i arbejdsplanen i dekret nr. 967 med virkning fra den 1. maj 2011.

Loven om vurdering af indvirkningen på miljøet af påtænkt økonomisk aktivitet

- ²⁰ Loven om vurdering af indvirkningen på miljøet af påtænkt økonomisk aktivitet har bl.a. til formål at gennemføre direktiv 85/337.
- ²¹ I punkt 1.1 i bilag 1 til loven er anført »svineavlsanlæg (fra og med 900 søer, fra og med 3 000 andre svin)«.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- ²² Ved afgørelse af 24. marts 2005 godkendte Pakruojo rajono savivaldybė Saerimner UAB's ansøgning om at opføre indtil 11 svineavlsanlæg inden for distriktet Pakruojas' område.
- ²³ Den 23. februar 2006 gav Pakruojo rajono savivaldybė Sofita UAB og Oltas UAB, hvis moderselskab er Saerimner UAB, tilladelse til at bestille detaljerede planer vedrørende opførelsen af to anlæg til intensiv avl med en kapacitet til 4 000 svin på to lokaliteter i nærheden af Klovainiai kommune, der ligger i distriktet Pakruojas.

- ²⁴ Ved to afgørelser af 23. marts og 20. april 2006 godkendte Pakruojo rajono savivaldybė de detaljerede planer, der ligeledes regulerer opførelsen af disse anlæg, der hver har kapacitet til 4 000 svin, og en gylletank på 10 000 m³ samt arealudnyttelse af de to ejendomme, hvorpå anlæggene skal placeres.
- ²⁵ Arealanvendelsen på lokalt plan blev fastlagt ved de detaljerede planer. I henhold til artikel 4, stk. 3, nr. 4), i loven om fysisk planlægning udgør sådanne detaljerede planer dokumenter vedrørende fysisk planlægning på lokalt plan.
- ²⁶ Sagsøgerne i hovedsagen har for Šiaulių apygardos administracinis teismas (forvaltningsdomstolen i Šiauliai) bl.a. anfægtet lovligheden af de to godkendelser, idet de har anført, at de kompetente myndigheder burde have foretaget en strategisk vurdering af indvirkningen på miljøet i henhold til artikel 1, nr. 17), i miljøbeskyttelsesloven.
- ²⁷ Ved afgørelse af 21. februar 2009 frifandt nævnte ret de sagsøgte.
- ²⁸ Retten har anført, at i henhold til national lovgivning, herunder punkt 3.4 i arbejdsplanen i dekret nr. 967, finder proceduren for strategisk vurdering af indvirkningen på miljøet ikke anvendelse på dokumenter vedrørende fysisk planlægning, der, ligesom de to anfægtede detaljerede planer, kun omhandler en enkelt genstand for økonomisk aktivitet.

- 29 Retten har præciseret, at i det foreliggende tilfælde skulle alene loven om vurdering af indvirkningen på miljøet af påtænkt økonomisk aktivitet anvendes, således som det havde været tilfældet. Der var således kun blevet gennemført en procedure for vurdering af indvirkningen på miljøet i henhold til artikel 1, nr. 10), i miljøbeskyttelsesloven med hensyn til den af de pågældende selskaber påtænkte økonomiske aktivitet.
- 30 Nævnte ret forkastede derfor det af sagsøgerne i hovedsagen fremførte argument om, at der ligeledes burde have været foretaget en strategisk vurdering af indvirkningen på miljøet.
- 31 Under den for den forelæggende ret iværksatte appel gjorde sagsøgerne i hovedsagen opmærksom på, at i henhold til artikel 16 i loven om fysisk planlægning skulle de ansvarlige myndigheder, såfremt der ikke er udarbejdet dokumenter vedrørende den overordnede fysiske planlægning, udarbejde en plan og foretage en strategisk vurdering af projektets indvirkning på miljøet.
- 32 For så vidt angår punkt 3.4 i arbejdsplanen i dekret nr. 967 har de i det væsentlige gjort gældende, at de ved afgørelserne af 23. marts og 20. april 2006 godkendte planer ikke kan anses for planer, som kun omhandler en enkelt genstand for økonomisk aktivitet i henhold til national ret. Dette svarede ikke til de faktiske omstændigheder, og der burde følgelig have været foretaget en strategisk vurdering af indvirkningen på miljøet.
- 33 Den forelæggende ret fandt, at de på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen gældende nationale regler ikke indebar nogen forpligtelse til at foretage en strategisk vurdering af de to anfægtede planers indvirkning på miljøet. Under hensyn

til, at reglerne udgjorde gennemførelsen af direktiv 2001/42, har den forelæggende ret udtrykt tvivl om, hvorvidt disse regler var forenelige med direktivet.

34 På denne baggrund har Vyriausiasis administracinis teismas (den højeste forvaltningsret) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Kan en afgørelse om, at det ikke er nødvendigt at gennemføre en strategisk vurdering af indvirkningen på miljøet i forbindelse med dokumenter vedrørende fysisk planlægning på lokalt plan, hvis detaljerede konklusioner kun [omhandler] en enkelt genstand for økonomisk aktivitet som fastsat i Republikken Litauens lovgivning, bl.a. punkt 3.4 i [arbejdsplanen i dekret nr. 967], anses for at udgøre en opstilling af typer af planer og programmer i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 3, stk. 5, i direktiv 2001/42 [...]?
- 2) Er de nationale lovbestemmelser, som finder anvendelse i denne sag, som bestemmer, uden i de enkelte specifikke tilfælde at fastsætte den potentielle betydning af indvirkningen på miljøet, at det ikke er nødvendigt at gennemføre en strategisk vurdering af indvirkningen på miljøet af dokumenter vedrørende fysisk planlægning gældende for mindre områder på lokalt plan, som i denne sag, udelukkende på det grundlag, at der i disse dokumenter henvises til en enkelt genstand for økonomisk aktivitet, i overensstemmelse med kravene i artikel 3, stk. 2, litra a), og artikel 3, stk. 3 og 5, i direktiv 2001/42?
- 3) Skal bestemmelserne i direktiv 2001/42, herunder artikel 11, stk. 1, fortolkes således, at kravene i direktiv 2001/42 ikke finder anvendelse under omstændigheder som i denne sag, hvor der blev gennemført en vurdering af indvirkningen på miljøet i henhold til [...] direktiv 85/337[...]?

- 4) Omfatter anvendelsesområdet for artikel 11, stk. 2, i direktiv 2001/42 direktiv 85/337?

- 5) Såfremt spørgsmål 4 besvares bekræftende, indebærer den omstændighed, at der er gennemført en vurdering i henhold til direktiv 85/337, da, at forpligtelsen til at gennemføre en vurdering af indvirkningen på miljøet i overensstemmelse med kravene i direktiv 2001/42, i en situation som i denne sag vil blive anset for en dobbeltvurdering i den forstand, hvori i udtrykket er anvendt i artikel 11, stk. 2, i direktiv 2001/42?

- 6) Såfremt spørgsmål 5 besvares bekræftende, indebærer direktiv 2001/42, herunder artikel 11, stk. 2, da, at medlemsstaterne har pligt til at indføre en national lovbestemmelse om fælles eller koordinerede procedurer gældende for den vurdering, som skal gennemføres i henhold til kravene i direktiv 2001/42 og direktiv 85/337, med henblik på at undgå dobbeltvurdering?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første og andet spørgsmål

- ³⁵ Indledningsvis bemærkes, at det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at de i hovedsagen omhandlede »detaljerede planer« er »dokumenter vedrørende fysisk planlægning på lokalt plan« i henhold til punkt 3.4 og 7.1 i arbejdsplanen i dekret nr. 967. Disse dokumenter udgør »planer og programmer« i henhold til artikel 1, nr. 18), i

miljøbeskyttelsesloven. De i hovedsagen anfægtede planer var blevet godkendt, før der blev udarbejdet planer vedrørende den overordnede fysiske planlægning.

- ³⁶ På baggrund af disse indledende bemærkninger må det antages, at den forelæggende ret med disse to første spørgsmål, der behandles samlet, nærmere bestemt ønsker oplyst, om artikel 3, stk. 2, litra a), og stk. 3 og 5, i direktiv 2001/42 skal fortolkes således, at den er til hinder for en national ordning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter der kun gennemføres en vurdering i medfør af nævnte direktiv, når planerne for anvendelsen af mindre områder på lokalt plan kun omfatter en enkelt genstand for økonomisk aktivitet.
- ³⁷ Som det fremgår af artikel 1 i direktiv 2001/42, er direktivets væsentligste formål, at planer og programmer, der kan få væsentlig indvirkning på miljøet, skal underkastes en miljøvurdering i forbindelse med deres udarbejdelse og inden deres vedtagelse.
- ³⁸ Det må først og fremmest konstateres, at planer som de i hovedsagen omhandlede er anført i artikel 3, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/42, for hvilke det — med forbehold for samme artikels stk. 3 — er obligatorisk at foretage en miljøvurdering, og at de, som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, konkret fastlægger rammerne for anlægstiladelser til projekter som dem, der er anført i punkt 17 i bilag I til direktiv 85/337.
- ³⁹ I denne henseende skal artikel 3, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/42 fortolkes således, at bestemmelsen ligeledes omhandler en plan, som i en enkelt sektor fastlægger rammerne for et projekt med en enkelt genstand for økonomisk aktivitet.

- 40 Ordlyden af artikel 3, stk. 2, litra a), sammenholdt med tiende betragtning til direktiv 2001/42, giver ikke grundlag for at konstatere, at bestemmelsens anvendelsesområde skal begrænses til planer og programmer, som fastlægger rammerne for projekter, der omfatter flere genstande i en eller flere af de sektorer, som nævnte bestemmelse henviser til.
- 41 Ordene »alle planer og programmer, som udarbejdes for en række sektorer« i nævnte betragtning bekræfter desuden, at direktivets artikel 3, stk. 2, litra a), omhandler alle planer og programmer, der er udarbejdet for hver af de sektorer, som den nævner, herunder sektoren for fysisk planlægning for landbrugsområder isoleret betragtet, og ikke kun planer og programmer, der er udarbejdet samtidigt for flere af disse sektorer.
- 42 Da alle de omhandlede sektorer er meget brede, vil enhver anden fortolkning mærkbart begrænse bestemmelsens anvendelsesområde og dermed være til skade for hovedformålet med direktiv 2001/42. En sådan fortolkning ville medføre, at store omfattende projekter ikke ville være omfattet af direktivet, hvis de udelukkende vedrørte én økonomisk aktivitet.
- 43 Det må dernæst konstateres, at de i hovedsagen omhandlede planer kan henhøre under artikel 3, stk. 3, i direktiv 2001/42, hvorefter der kun skal gennemføres en vurdering af planer, der fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan, hvis medlemsstaterne »fastslår, at de kan få væsentlig indvirkning på miljøet«.
- 44 I medfør af artikel 3, stk. 5, i direktiv 2001/42 afgør medlemsstaterne, om planer som de i hovedsagen omhandlede kan få væsentlig indvirkning på miljøet, der nødvendigvis gør en vurdering i henhold til direktivet, enten ved at undersøge hvert enkelt tilfælde

eller ved at opstille typer af planer og programmer. I henhold til samme bestemmelse kan medlemsstaterne også vælge at kombinere de to undersøgelsesmetoder.

- ⁴⁵ Det skal i denne henseende præciseres, at de mekanismer til undersøgelse af planer, som er nævnt i artikel 3, stk. 5, i direktiv 2001/42, har til formål at gøre det lettere at fastlægge, hvilke planer der er pligt til at vurdere, fordi de kan få væsentlig indvirkning på miljøet.
- ⁴⁶ Det skøn, som medlemsstaterne i medfør af artikel 3, stk. 5, i direktiv 2001/42 råder over i forbindelse med fastlæggelsen af visse typer planer, der kan få væsentlig indvirkning på miljøet, begrænses af forpligtelsen i direktivets artikel 3, stk. 3 — sammenholdt med samme artikels stk. 2 — til at gennemføre en miljøvurdering af planer, der kan få væsentlig indvirkning på miljøet, bl.a. på grund af deres kendetegn, indvirkninger og områder, der kan blive berørt.
- ⁴⁷ Følgelig overskrider en medlemsstat, som fastsætter et kriterium, der medfører, at en hel kategori af planer i praksis på forhånd unddrages en miljøvurdering, grænserne for det skøn, som den har i henhold til artikel 3, stk. 5, i direktiv 2001/42, sammenholdt med samme artikels stk. 2 og 3, medmindre samtlige udelukkede planer på grundlag af relevante kriterier, såsom bl.a. deres form, udstrækningen af det område, de dækker, eller de berørte naturområders følsomhed, kan anses for ikke at have væsentlig indvirkning på miljøet (jf. i denne retning, vedrørende det skøn, der overlades medlemsstaterne i medfør af artikel 4, stk. 2, i direktiv 85/337, dom af 16.7.2006, sag C-427/07, Kommissionen mod Irland, Sml. I, s. 6277, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis).

- 48 Dette er ikke tilfældet for så vidt angår kriteriet om, at det omhandlede planlægningsdokument kun omhandler en enkelt genstand for økonomisk aktivitet. Et sådant kriterium gør det — ud over at det er i strid med artikel 3, stk. 2, litra a), i direktiv 2001/42 — heller ikke muligt at vurdere, om en plan har »væsentlig indvirkning« på miljøet.
- 49 Den lidet præcise ordlyd af punkt 3.4 i arbejdsplanen i dekret nr. 967 kan desuden skabe vanskeligheder med hensyn til at fastslå udstrækningen af kategorien af de planer, som de kompetente myndigheder kan anse for planer, »der kun omhandler en enkelt genstand for økonomisk aktivitet«.
- 50 Det skal imidlertid bemærkes, at en national bestemmelse såsom dette punkt 3.4 har til virkning, at alle planer, hvori der kun omtales en enkelt genstand for økonomisk aktivitet, såsom svineavlsanlæg, der er anført i punkt 17 i bilag I til direktiv 85/337, unddrages en miljøvurdering i medfør af miljøbeskyttelseslovens artikel 1, nr. 17), selv om man ikke kan udelukke det tænkte tilfælde, at en undersøgelse af de planer, der er omfattet af en sådan bestemmelse, vil kunne afsløre væsentlige indvirkninger på miljøet.
- 51 Det kan således ikke på grundlag af en helhedsvurdering antages, at alle de planer, der er udelukket i medfør af en national bestemmelse, såsom punkt 3.4 i arbejdsplanen i dekret nr. 967, ikke kan få væsentlig indvirkning på miljøet.
- 52 Desuden, selv om adskillige planer måtte henhøre under en sådan bestemmelse uden at få væsentlig indvirkning på miljøet, kan det ikke uden en helhedsvurdering antages, at det forholder sig på samme måde med planernes kumulative virkning.
- 53 Det må endelig konstateres, at regler som dem, der er indeholdt i punkt 3.4 i arbejdsplanen i dekret nr. 967, ikke blot griber ind i formålet med direktiv 2001/42 — herunder direktivets artikel 3, stk. 2, 3 og 5, der tilsigter, at ingen plan, der kan få

væsentlig indvirkning på miljøet, unddrages en miljøvurdering — men heller ikke på nogen måde garanterer, at de kompetente myndigheder tager hensyn til de kriterier, der er fastsat i bilag II til direktiv 2001/42, således som det netop kræves i direktivets artikel 3, stk. 5, andet punktum, med henblik på at sikre, at alle planer, der kan få væsentlig indvirkning på miljøet, er omfattet af direktivet.

- ⁵⁴ Følgelig skal det første og andet spørgsmål besvares med, at artikel 3, stk. 5, i direktiv 2001/42, sammenholdt med direktivets artikel 3, stk. 3, skal fortolkes således, at den er til hinder for en national ordning som den i hovedsagen omhandlede, der så generelt og uden en konkret undersøgelse i hvert enkelt tilfælde fastsætter, at der kun gennemføres en vurdering i medfør af nævnte direktiv, når planerne for anvendelsen af mindre områder på lokalt plan kun omhandler en enkelt genstand for økonomisk aktivitet.

Det tredje, fjerde og femte spørgsmål

- ⁵⁵ Med disse spørgsmål, der behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 11, stk. 1 og 2, i direktiv 2001/42 skal fortolkes således, at en miljøvurdering foretaget i henhold til direktiv 85/337 fritager for forpligtelsen til at foretage en sådan vurdering i medfør af direktiv 2001/42.
- ⁵⁶ Med henblik på besvarelsen af dette spørgsmål bemærkes, at det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at i forbindelse med udarbejdelsen af de i hovedsagen anfægtede detaljerede planer blev der ikke foretaget nogen vurdering i henhold til direktiv 2001/42.

- 57 Ifølge selve ordlyden af artikel 11, stk. 1, i direktiv 2001/42 berører en miljøvurdering, der gennemføres efter dette direktiv, ikke kravene efter direktiv 85/337.
- 58 Det følger heraf, at en miljøvurdering i henhold til direktiv 85/337, når dets bestemmelser kræver det, føjes til den vurdering, der foretages i henhold til direktiv 2001/42.
- 59 Ligeledes berører en vurdering af indvirkningen på miljøet, der er foretaget i henhold til direktiv 85/337, ikke de særlige krav efter direktiv 2001/42, og den kan ikke fritage for pligten til at foretage en miljøvurdering, som krævet i sidstnævnte direktiv med henblik på at opfylde de særlige miljøkrav i dette direktiv.
- 60 Vurderinger, der er foretaget i overensstemmelse med direktiv 2001/42 og direktiv 85/337, er forskellige i flere henseender, hvorfor det er nødvendigt at anvende kravene i de to direktiver på kumulativ vis.
- 61 Det bemærkes, at i det tænkte tilfælde, hvor den berørte medlemsstat har fastsat en koordineret eller fælles procedure, fremgår det af artikel 11, stk. 2, i direktiv 2001/42, at inden for rammerne af en sådan procedure er der pligt til at undersøge, om miljøvurderingen er blevet foretaget i overensstemmelse med samtlige bestemmelser i de forskellige omhandlede direktiver.
- 62 Under disse omstændigheder tilkommer det den forelæggende ret at efterprøve, hvorvidt den vurdering, der — i hovedsagen — er blevet foretaget i henhold til direktiv 85/337, kan anses for et udtryk for en koordineret eller fælles procedure, og om den allerede dækker alle kravene i direktiv 2001/42. Hvis dette viser sig at være

tilfældet, foreligger der således ikke længere en pligt til at foretage en ny vurdering i medfør af sidstnævnte direktiv.

- ⁶³ Under hensyn til disse betragtninger skal det tredje, fjerde og femte spørgsmål derfor besvares med, at artikel 11, stk. 1 og 2, i direktiv 2001/42 skal fortolkes således, at en miljøvurdering foretaget i henhold til direktiv 85/337 ikke fritager for forpligtelsen til at foretage en sådan vurdering i medfør af direktiv 2001/42. Det tilkommer imidlertid den forelæggende ret at efterprøve, om en vurdering foretaget i henhold til direktiv 85/337 kan anses for et udtryk for en koordineret eller fælles procedure, og om den dækker alle kravene i direktiv 2001/42. Hvis dette skulle vise sig at være tilfældet, foreligger der således ikke længere en pligt til at foretage en ny vurdering i medfør af sidstnævnte direktiv.

Det sjette spørgsmål

- ⁶⁴ Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 11, stk. 2, i direktiv 2001/42 skal fortolkes således, at den forpligter medlemsstaterne til i deres nationale retsorden at indføre koordinerede eller fælles procedurer, der opfylder kravene i direktiv 2001/42 og 85/337.
- ⁶⁵ Det fremgår af ordlyden af artikel 11, stk. 2, i direktiv 2001/42 samt af 19. betragtning til direktivet, at medlemsstaterne på ingen måde er forpligtede til at fastsætte koordinerede eller fælles procedurer for planer og programmer, for hvilke der både efter direktiv 2001/42 og efter andre direktiver er pligt til at gennemføre en vurdering af indvirkningen på miljøet.

- ⁶⁶ Det sjette spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 11, stk. 2, i direktiv 2001/42 skal fortolkes således, at den ikke forpligter medlemsstaterne til i deres nationale retsorden at fastsætte koordinerede eller fælles procedurer, der opfylder kravene i direktiv 2001/42 og 85/337.

Sagens omkostninger

- ⁶⁷ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 3, stk. 5, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet, sammenholdt med direktivets artikel 3, stk. 3, skal fortolkes således, at den er til hinder for en national ordning som den i hovedsagen omhandlede, der så generelt og uden en konkret undersøgelse i hvert enkelt tilfælde fastsætter, at der kun gennemføres en vurdering i medfør af nævnte direktiv, når planerne for anvendelsen af mindre områder på lokalt plan kun omhandler en enkelt genstand for økonomisk aktivitet.
- 2) Artikel 11, stk. 1 og 2, i direktiv 2001/42 skal fortolkes således, at en miljøvurdering foretaget i henhold til Rådets direktiv 85/337/EØF af 27. juni 1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet,

som ændret ved Rådets direktiv 97/11/EF af 3. marts 1997, ikke fritager for forpligtelsen til at foretage en sådan vurdering i medfør af direktiv 2001/42. Det tilkommer imidlertid den forelæggende ret at efterprøve, om en vurdering foretaget i henhold til direktiv 85/337, med senere ændringer, kan anses for et udtryk for en koordineret eller fælles procedure, og om den dækker alle kravene i direktiv 2001/42. Hvis dette skulle vise sig at være tilfældet, foreligger der således ikke længere en pligt til at foretage en ny vurdering i medfør af sidstnævnte direktiv.

- 3) Artikel 11, stk. 2, i direktiv 2001/42 skal fortolkes således, at den ikke forpligter medlemsstaterne til i deres nationale retsorden at fastsætte koordinerede eller fælles procedurer, der opfylder kravene i direktiv 2001/42 og 85/337, med senere ændringer.

Underskrifter